

Uppföljning av Arbetsmiljöverkets marknadskontroll 2017

Arbetsmiljöverket har marknadskontrollansvar för följande områden:

- Maskiner (MD)
- Personlig skyddsutrustning (PPE) (delat tillsynsansvar med Konsumentverket)
- Tryckbärande anordningar (PED)
- Enkla tryckkärl (SPVD)
- Utrustning för explosionsfarlig miljö (ATEX)
- Produkter inom det oharmoniserade området (OH)

Proaktiv Marknadskontroll

Arbetsmiljöverkets proaktiva marknadskontroll (MK) 2017 utgörs av ett antal planerade projekt inom ovan nämnda områden, se tabell nedan. Under 2017 har 14 MK-projekt pågått (se tabell 1 nedan). Fyra av projekten har innefattat konsumentprodukter.

Arbetsmiljöverket har under året utfört marknadskontroll av exempelvis hoverboards (eldrivna balansbrädor) och styrsystem inom tillverkningsindustrin.

Vi har även deltagit i flera marknadskontrollprojekt tillsammans med ett stort antal andra EU-länder. Fördelen med denna samverkan är att vi till en relativt låg kostnad har kunnat delta i provningar av ett betydligt större antal produkter än vad som hade varit möjligt med enbart egna medel.

Tabell 1. Planerade aktiviteter inom Arbetsmiljöverkets marknadskontrollprogram samt resultat för 2017. Tabellen anger även vilket direktiv som avses: MD=maskindirektivet, PPE=personlig skyddsutrustning, PED=Tryckbärande anordningar, SPVD=Enkla tryckkärl, ATEX=Utrustning för explosionsfarlig miljö, OH= Det oharmoniserade området.

(K)=konsumentprodukt

(EU) = samarbete inom EU

Planerad aktivitet inom programmet 2017	Direktiv	Resultat 2017 (avslutat/pågående)
Handhållna maskiner, information om deklarerade värden. (K) (EU)	MD	Avslutat Arbetsmiljöverket har skickat information till 55 svenska tillverkare om att man ska deklarerat buller och vibrationer, samt en vägledning om hur detta ska utföras.
Handhållna maskiners buller och vibrationer (K) (EU)	MD	Reviderat På grund av omprioritering av tillgängliga resurser samt en omorganisation så ersätts detta projekt med ett Joint Action projekt – Machinery vibrations – som planeras pågå under åren 2018 – 2020.
Handhållna maskiners buller och vibrationer (K) (EU)	MD	Reviderat På grund av omprioritering av tillgängliga resurser samt en omorganisation så ersätts detta projekt med ett Joint Action projekt – Machinery vibrations – som planeras pågå under åren 2018 – 2020.
Styrssystem	MD	Pågående Granskning av 27 platsbyggda automatiserade anläggningar inom tillverkningsindustrin (maskinlinjer).
Motorsågar (K) (EU)	MD	Pågående Prov och formell granskning av 66 olika modeller av motorsågar genomförs tillsammans med flera andra deltagarländer. De flesta motorsågarna är avsedda för professionell användning.
Billyftar (EU)	MD	Pågående Totalt inspekteras 47 st fordonslyftar tillsammans med flera andra länder. Billyftarna granskas mestadels i verkstäder av en expert, men ett mindre antal provas även på ett ackrediterat provningslaboratorium.

Vindkraftverk	MD	Avslutat Arbetsmiljöverket har besökt 23 vindkraftverk från 12 olika tillverkare. Samtliga fabrikat hade tekniska brister och i vissa fall även formaliabrister. Marknadskontrollärenden har inletts mot dessa tillverkare.
Maskiner på fordon – förstudie	MD	Avslutat Fordonsmonterade maskiner är inblandade i många allvarliga tillbud och arbetsolyckor. Erfarenheterna av förstudien är: 1) Bristande kunskaper hos tillverkare och påbyggare om Maskindirektivet, CE-märkning och tillverkaransvar. 2) Flera allvarliga brister uppmärksammades såsom bristande tillträdesleder och maskinskydd. 3) En Informationskampanj och marknadskontrollinsats är väldigt angeläget när det gäller dessa typer av maskintillverkare.
Hoverboards (eldriven balansbräda) (K)	MD	Avslutat Arbetsmiljöverket har genomfört en marknadskontroll av elektroniska balansbrädor. Kontrollen innefattade de formella kraven på CE-märkning, bruksanvisning på svenska och försäkran om överensstämmelse. Av 13 kontrollerade balansbrädor var det endast tre som uppfyllde kraven.
Fastbränsle-anläggningar	ATEX, MD	Pågående Förberedande planering har genomförts.
Skyddshjälm	PPE	Pågående Provning av skyddshjälm.
Kemskydd, kläder och handskar (EU)	PPE	Pågående Marknadskontroll av kemskyddsutrustning, kläder och handskar.
Kopplingar till röstställningar	OH	Avslutat Under 2016-2017 har Arbetsmiljöverket genomfört en marknadskontrollinsats om kopplingar till röstställningar. Arbetsmiljöverket har främst kontrollerat att de kopplingar, som finns på den svenska marknaden, är typkontrollerade i enlighet med kraven i föreskrifterna om ställningar, AFS 2013:4. Resultatet tyder på att det stora flertalet leverantörer följer reglerna. I några fall framkom tveksamheter, som kan behöva kontrolleras ytterligare. Detta görs vid senare tillfälle.

Cirkelsågar och vinkelslipar (K)	MD	Avslutat Arbetsmiljöverket har provat 10 st vinkelslipar och 10 st cirkelsågar. Av de provade vinkelsliparna hade 9 av 10 formella brister och 5 av 10 hade tekniska brister. Av cirkelsågarna hade samtliga formella brister och 9 av 10 tekniska brister.
-------------------------------------	----	---

Samlad uppföljning av marknadskontroll på Arbetsmiljöverket

Antal rapporterade produktrelaterade olyckor	Uppgift saknas
Antal klagomål, varav - antal från konsumenter eller andra användare - antal från företag	70 Uppgift saknas 5
Antal inspektioner (=regelbundna eller särskilda besök, kontroller (inbegripet kontroller på internet) eller andra former av kontakter (e-post eller telefon) i syfte att kontrollera att produkter uppfyller lagstadgade krav. Om flera produkter, modeller eller föreskrifter är föremål för kontroll vid samma tillfälle hos en ekonomisk aktör bör det räknas som en enda inspektion. För att betraktas som en inspektion ska åtgärden dokumenteras), varav - antal reaktiva (föranledda av klagomål från konsumenter, användare, anmälda organ, konkurrerande företag, fackliga organisationer eller dylikt, olyckor eller tillbud, uppgifter från myndigheter i andra MS, t.ex. via Rapex eller ICSMS) - antal proaktiva (på eget initiativ) - antal inspektioner i samverkan med tullmyndigheterna	327 186 139 2
Antal fysiska kontroller (okulärbesiktning av en produkt för att kontrollera märkningar, varningar, bruksanvisningar, dokumentation m.m. samt för	169

att avgöra om produkten har uppenbara tekniska brister)	
Antal provningar i laboratorium	56
Resultat antal produkter	
- ej i överensstämmelse	123
- administrativa/formella brister (märkning, EU-försäkran, varningstext, bruksanvisning, teknisk dokumentation m.m.)	78
- tekniska brister	69
- allvarlig risk	3
- risk	103
Resultat antal bristfälliga produkter som stoppats i samarbete med Tullverket	1
Antal frivilliga åtgärder (näringsidkare vidtar frivilliga korrigerande åtgärder)	82
Antal restriktiva åtgärder och sanktioner, varav antal beslut om	
- korrigerande åtgärder	18
- försäljningsförbud	18
- tillbakadragande	0
- återkallelse	18
- förstöring	0
Antal utdömda viten samt totalbelopp	0
Antal överklaganden/domar	11
Samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter (avsnitt 7)	20
Samarbete med marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsstater (avsnitt 7), varav antal	
- möten i AdCo-grupper eller liknande	8
- gemensamma projekt som delfinansierats av Kommissionen	4
- tjänstemän som deltagit i Kommissionens utbytesprogram	1
- studiebesök i andra medlemsstater	0
- studiebesök från andra medlemsstater	0

Antal underrättelser till andra medlemsstater avseende	
- allvarlig risk (Rapex-underrättelser enl. art. 12 i GPSD eller art. 22 i 765/2008)	0
- skyddsklausuler (i ICSMS motsvarande art. R31 i beslut 768/2008 eller liknande)	16
- restriktiva beslut enligt förordning 764/2008	0
Antal begäranden om ömsesidigt bistånd från andra MS	1
Antal begäranden om ömsesidigt bistånd till andra MS	0
Antal inspektioner då myndigheten kontaktat näringsidkare i	
- annat EU-land	164
- tredje land	1
Övrigt (informationskampanjer, förebyggande produktsäkerhetsarbete, granskning av kvalitetssystem m.m.)	Flera av våra marknadskontroller har fått stor uppmärksamhet i fackpressen. Allmänheten har visat stort intresse med frågor om vår verksamhet.
Utfall budget (avsnitt 8)	6 619 Tkr

Arbetsmiljöverkets regeringsuppdrag

Arbetsmiljöverket har fått i uppdrag av regeringen att utveckla metoder för att kunna bedriva en systematisk omvärldsbevakning och marknadsanalys som underlag för strategiska beslut inför kommande marknadskontrollinsatser. Aktuella frågeställningar inkluderar att se över vilka informationskanaler som kan användas för att identifiera bristfälliga produkter och i vilken bransch dessa används i, samt hur de når den svenska marknaden. Vidare ingår även att se över vilka informationskanaler som kan användas för att bedriva en systematisk marknadsanalys i syfte att identifiera de ekonomiska aktörer som sätter bristfälliga produkter på den svenska marknaden. Projektet påbörjades 2016 och slutredovisas i februari 2018.

Produkter	
Maskiner	124
Personlig skyddsutrustning (PPE)	53
Enkla tryckkärl	0
Tryckbärande anordning	1
ATEX	0
Icke harmoniserade området	15
Annat direktivområde	52
Totalt	245

Under året öppnades 218 ärenden och 242 ärenden avslutades.

En betydande del av våra ärenden initierades av våra inspektörer som noterat brister i samband med inspektioner på olika arbetsplatser. Även anmälningar från allmänheten eller konkurrenter om bristfälliga produkter har varit skäl att påbörja marknadskontroll. Totalt har 245 produkter kontrollerats under året.

Som ett led i att säkerhetsställa att farliga produkter som har kontrollerats av andra medlemsstater inom EU inte finns på den svenska marknaden har vi granskat 16 produkter från den internationella databaserna ICSMS och RAPEX.

Kostnader för Marknadskontroll på Arbetsmiljöverket

Den totala kostnaden för marknadskontroll på Arbetsmiljöverket under 2017 var 8 290 Tkr (arbetstid) + 1 450 Tkr (tjänster) = 9 740 Tkr (Totalt).